

A LAP AZ E. M. E.
TULAJDONA**MÉHÉSZETI KÖZLÖNY**A LAPOT AZ E. M. E.
TAGJAI TAGSÁGI
ILLETMÉNY FEJÉBE
KAPJÁK.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGYESÜLET HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ—KOLOZSVÁR,
ATTILA-UTCA 10. SZ.Felelős szerkesztő és kiadó: TÖRÖK BÁLINT az E. M. E. főtitkára.
Főmunkatársak, mint az E. M. E. szerkesztő bizottságának tagjai:
dr. LÁSZLÓ MÁRTON, dr. BOGA LAJOS és BALÁZS PÉTER.TELEFON 158. SZ.
A LAP MEGJELENIK
HAVONKÉNT EGYSZER**Az államnak a méhtenyésztés
fejlesztésére irányuló feladatáról.***

Írta: Dr. László Márton.

Az emberek a méhtenyésztésnek előnyeit már évszázadokkal ezelőtt felismerték, de arra csak az utóbbi évtizedek alatt kezdtek nagyobb súlyt helyezni, nevezetesen: — a kaptárakkal való méhészkedés óta. Az az óriási lendület azonban, melyet a méhtenyésztés fejlesztése az utóbbi évtizedek alatt nyert, első sorban annak a hathatós támogatásnak tulajdonítható, melyben a méhészetet a kultur államok mindenkor részesítették.

A mezőgazdálkodásnak nincs egyetlen olyan ága sem, mely annyira rentabilis lenne, mint a méhészet. Az aránylag csekély tőkebefektetés itt évenként rendszerint 50 %-ot, de jó időjárás esetén 100 % hasznot is hoz. E mellett a méhészetbe való tőkebefektetés sokkal biztosabb, mint a mezőgazdaság bármely más ágába való tőkebefektetés.

A marhatenyésztés és kereskedelem, a disznótenyésztés és kereskedelem egyaránt jól jövedelmeznek. De nap-nap után halljuk, hogy ilyen kereskedelemmel milyen sok gazdag ember ment teljesen tönkre. A méhészetnél nem fordulhat elő ilyen bukás. Mert a rezsiköltség a méhészetnél nem sok. Egy ügyes méhész képes egymaga is 100—150 méhcsaládot kezelni. A többit majd elvégzik a munkáméhek. Ezeknél béremelés, sztrájk stb. ki van zárva. A méhészeti tudomány mai fokán már úgy tudjuk méheinket betelelni, hogy télen alig fordul elő pusztulás. Én a múlt év őszén beteltem 103 méhcsaládot, melyek közül egy sem pusztult el. De ma már a méhbetegségekkel és a méhellenségekkel szemben is akként tudunk védekezni, hogy olyanszerű pusztulás, minőt más háziállatoknál a takonykór, gümőkór, marhavész, disznóvész stb. előidézní szokott, a méheknél nem fordul elő.

A méheknél is — mint tudjuk — vannak veszedelmes fertőző betegségek, minőt a költésrothadás, a fertőző vérhas stb., de kellő szakismerettel annyira biztosan lehet ezek ellen védekezni, hogy azok fellépése csaknem teljesen kizártnak tekinthető.

A méhészetnek főleg az állam szempontjából különös előnye, annak a rendkívüli produktivitásában áll. Mert a méhek — mint tudjuk — olyan anyagokból dolgozzák ki a mézet és

* A kolozsvári állattenyésztési és egészségügyi igazgatóság felkérése alapján írt fentül cikket mint a Kváron szeptember hó folyamán tartandó állattenyésztési kongresszus egyik előadását közöljük.

viaszt egyaránt, melyek különben teljesen elvesznének. De a méhészet különben magára a növényzetre sincs konzumáló [fogyasztó] hatással, mint pld. a juhászat, vagy a marhatenyésztés, sőt a méhészet még a növényzetre is produktív hatással van, a mennyiben az ugynevezett pillangós növények megtermékenyülését a méhek hathatósan elősegítik.

A méhészet sok fontos takarmányféle növény mint pl. a lucerna, bükköny, baltacím stb. magképződésének képezi fő tényezőjét. A méhek tehát nemcsak ugyszólván semmiből produkálnak igen értékes és minden időben könnyen értékesíthető termékeket mézben és viaszban, hanem emellett főleg a takarmányféle növényzetre gyakorolt magzaporító hatásuk által jelentékeny mezőgazdasági hasznot is hoznak.

Ha már most a méhészet által nyújtott eme nagy anyagi haszon mellett figyelembe vesszük azt az erkölcsnemesítő hatást, melyek a méhek rendszeretete, példás tisztasága, takaréksága, fegyelmezettsége, önfeláldozása és céltudatos munkája, pihenést nem ismerő szorgalma stb. a velük való foglalkozókra tenni szoktak, úgy könnyen megérthető, hogy a kultur államok miért karolták fel annyira a méhészetet és miért igyekeznek azt tűzön-vízen át oly gyors tempóban fejleszteni.

A méhészet erkölcsnemesítő hatására pedig vajjon mikor volt az embereknek nagyobb szükségük, mint éppen ma?

Visszatérve a méhészet anyagi előnyére, ez állami szempontból főleg azért bir nagy súlylyal, mert a méhészet tisztán produktív foglalkozás. A méhek — mint fentebb láttuk, idegen anyagok konsumálása nélkül — produkálják értékes terméküket: a mézet és a viaszt. Ezeknek exportálása esetén pedig az állam — még aranyvalutás értelemben is — számos millióval tudná az évi bevételi forrását gyarapítani.

Nagyromániában minden kellék és feltétel meg van ahhoz, hogy a méhészeti kultúrája igazán modern európai színvonalra emelkedjék: csak az szükséges, hogy az államhatalom támogató keze erélyesen és céltudatosan a vezetést átvegye.

Mielőtt azonban az államnak ebben a tekintetben való feladatáról tárgyalnánk, szükségesnek tartom annak az előrebocsátását, hogy a mezőgazdaságnak talán egyetlen olyan ága sincs, mely megközelítőleg is akkora tudást, intelligenciát és gyakorlatot igényelne, mint éppen a méhészet. Valaki lehet kitérő gazda a nélkül, hogy az állatok betegségekhez értene.

Mert ha valamelyik állata megbetegszik, gyakorlati jó állatorvoshoz fordul, ki azonnal segíteni fog a bajon. Ellenben nem így áll a dolog a méhekkal. A méhek betegsége ugyanis nem képezi az állatorvosi tudományok tárgyát. Itt a méhésznek egyidejűleg orvosnak is, sőt gyógyszerésznek is kell lennie.

A méhbetegségek tana ma már egy egész könyvtárt tesz ki. De e mellett a méhésznek szüksége van még biológiai, fizikai, kémiai, botanikai stb. ismeretekre is. A méhész egyáltalán asztalos is kell legyen. Intelligens fül, orr és szem szükségesek ahhoz, hogy valaki a méhek különféle zümmögéséből és a kaptárakból kiáramló különféle illatokból a méhek állapotára biztos következtetést tudjon levonni, főleg pedig meglásson minden apróságot, a melyből a méhek hogylétére következtetni lehet. Ha azonban valaki bir is az ilyen értelemben vett intelligenciával, még mindig folytonos tanulás és sok évi jó gyakorlat szükségesek ahhoz, hogy csak némi segítségre is lehessen az illető, az általa kezelt méheknek.

A méhészeti ismeretek terjesztése szempontjából most divatozó vándortanítói rendszer, nem eléggé célravezető. 10—14 napos tanfolyamok túlságosan rövidek. Ezt a különben is rövid időt az előadók rendszerint a méhészet olyan elméleti részének ismertetésével töltik el, melyet az irni és olvasni tudó hallgatóság bármely tankönyvből — egyedül is — elsajátíthat. Gyakorlati dolgokra a tanfolyami időből pedig rendszerint nem jut. Nagyon sok olyan tanító van, ki féltve őrizi a sok fáradtság és kínos méhszurások árán elsajátított gyakorlati ismeretét. De ha a tanító a kellő képzettsége mellett a legjobb indulattal és akarattal van is, akkor sem tudhat eredményt elérni csupán 10—14 napig tartó tanfolyammal.

Legtöbb helyen azt tapasztaljuk, hogy a földbirtokosok maguk sem sokat törődnek a méhészettel. Ha egyik-másik be is rendez magának kisebb-nagyobb méheszt, rendszerint a kertészét vagy a vincellérjét elküldi egy 8—10 napos tanfolyamra és ha alkalmazottja a tanfolyam elvégzését igazoló írásbeli okmányt is kikapja, a laikus földbirtokos meg van nyugodva, hogy az ő méhészetét most már diplomás méhész kezeli. Ennek azonban rendszerint fogalma sincs a méhészetről, mert a 10—14 napi tanfolyam alatt hallottakat nem tudta megemléstetni és annak a szakismerete számottevő módon alig gyarapodott.

A méhészeti tanfolyamoknak legalább 2—3 hónapra terjedőknek kellene lenniük.

Naponta 1—2 órai elméleti előadáson

kívül ugyanannyi gyakorlati előadás is szükséges. De az államnak mindenekelőtt jó gyakorlati és elméleti méhészek kiképzéséről kell gondoskodni. Jó méhész nemzedéket kell nevelni, amelyből aztán jó vándortanítókat, felügyelőket stb. lehet kiválasztani. Ebből a célból Romániának mindenekelőtt egy mintaméhészeti telepet kellene beállítania és azon egy méhészeti főiskolát legalább 2—3 évfolyammal. Az itt kiképzett méhészek aztán igazán hivatásuk magaslatán állhatnának és akik aztán később akár mint vándortanítók, akár pedig mint nagyobb méhészetek gyakorlati vezetői a méhészeti kultúrának igazán hivatásos terjesztői lehetnének.

Az állam törekvését kell képezze az, hogy a területén levő természetes legelő minél jobban kihasználtsák. Ebből a szempontból üdvös a méhészeti bevezetése a vasútvonalra. Ha mindegyik ór, avagy legalább minden második ór tarthatna néhány méhcsaládot, nemcsak maga jutna jó mellékkeresetnek és az alkoholvás, kártyajáték stb. helyett igazán nemes és üdvös mellékfoglalkozáshoz, hanem e mellett még az országnak a vasutól behálózott természetes méhlegelője is pompás kihasználásban részesülne. Ez pedig az államra nézve horribilis anyagi előnyt jelentene.

A mi pedig azt a kérdést illeti, hogy a vasúthoz és általában az alacsonyabb műveltségű kisbirtokos osztály részére minő rendszerű kaptárokat vezessünk be: sokkal inkább célravezetőnek tartom ezeknél eleinte nem kaptáros, hanem a kassos méhészeti bevezetést. Mert rendszerint a kellő intelligencia hiányzik ezeknél az elemeknél arra, hogy rövid idő alatt a méhészeti tudományát annyira elsajátíthassák, hogy a kaptárokkal is kellő sikert tudjanak elérni. De ezenkívül ezeket az embereket a főfoglalkozásuk is rendszerint annyira lekötöi, hogy idejük sincs a méhekkel eleget foglalkozni. A kassos méhészeti viszont nagyon kevés utánjárást igényel. A kellő szakértelem hiánya, avagy hanyagság folytán való rossz kezelésnek soha sincsenek olyan komoly következményei a kassosméhészeti, mint a kaptárosnál. Mert a kassosméhészeti nem igen tud a méhész belenyulni a méhek ugynevezett szentélyébe, a költőtérbe és így nincs a méhésznek annyi és olyan alkalma, hogy a tudatlanságával a méheknek annyit ártson, miként az a kaptáros méhészeti előfordulni szokott.

Végül óriási a különbség a befektetési tőke tekintetében. Ma egy jól készült és felszerelt kaptár horribilis pénzbe kerül; viszont a vessző vagy gyékénykasok aránylag elenyésző csekély tőkebefektetést igényelnek.

Természetesen a kassos méhészeti alatt az átmeneti kaptárokkal való méhészkedést értem, vagyis a méhlek alól kap, felül pedig a méztér: kaptár.

Ha családokként csak 10—15 kg. mézet is tudunk egy ilyen átmeneti kaptárból kihozni; a mit pedig játszva sikerülhet elérni, akkor is 500—600 Lei az évi jövedelem, a mi a befektetett tőkének 100 százaléka.

Csak egy-két generáció és az általános műveltség oda fog fejlődni, hogy a pár évtizeden át kassokkal méhészkedő kisbirtokos osztályt, vasuti öröket stb. rövidebb tartamu tanfolyamokkal könnyen fogjuk tudni átvenni a

kaptáros méhészetre. De a kassokkal való méhészkedéssel könnyen és biztosan szerezhetik meg ezek az emberek azt a tőkét is, amely a kaptáros méhészeti beállításához szükséges.

Ismerek egy igen értelmes, öreg falusi kisbirtokos embert, aki már hosszú évek óta méhészkedik kassokkal. 4 évvel ezelőtt vásárolt az illető 2 kaptárt és azokat még akkor mindjárt benépesítette. Saját bemondása szerint azonban, a kaptárokból még sem rajt, sem mézet nem kapott. Ellenben a többi 10—12 paraszti átlag minden évben jövedelmezett neki 6.000—8.000 Leit.

Az államnak igyekeznie kell, a méhészeti kultúra fejlesztése érdekében minden lehető megtenni arra nézve, hogy különösen kezdő méhészek kedvet kapjanak a méhészethez főleg azért, hogy minél nagyobb jövedelmet produkálhassanak. Ebből a célból az államnak igyekeznie kell a méhlegelőt folyton gyarapítani és nemesíteni. A kopárterületeknek akác, hárs és egyéb jó mézelőcserjékkel való gyors és sikeres betelepítéséről gondoskodni. Nem szabad az államnak holmi jövedelmi és kereseti adókkal a kezdő méhészeknek nagy küzdelemmel és kinnal szerzett jövedelmét megnegyedelni avagy megharmadolni. Vámok és vasúti szállítási illetékek stb. tekintetében is megérdemlik a méhészek, hogy legalább is olyan kedvezményben részesüljön a méz, mint a tej.

Kaptároknak és egyéb felszereléseknek, de főleg az élő méheknek szállítása vasúton, postán egyaránt nemcsak kedvezményes díjtételek mellett kellene történnie, hanem ezeknek a fuvarozásánál mindenekelőtt a legszigorubb gondosságra van szükség, melyről megfelelő rendeletekkel kellene az államnak gondoskodnia.

Az államnak könnyíteni és elősegíteni kell a méznek az exportját, mert csakis így érheti el a méz az értékének valóban megfelelő árát.

A mézértékesítés nehézsége és a mézáraknak aránytalan alacsonyága természetesen lohasztólag hatnak a méztermelésre.

De óriási lendülettel lehetne a méhészeti előrevinni legtöbbször *a méhek leölésének tilalmával*.

Évente sok ezer és ezer egészséges és kitünőbbnél kitünőbb méhcsaládot füstölnek le kénnel, holott ezeket a méheket kidobolással mind meg lehetne menteni és azokkal más gyengébb méhcsaládokat felerősíteni. E mellett ezzel a módszerrel magát a mézet is sokkal tisztábban lehetne elvenni.

Az egészséges méhcsaládok kénfüsttel való leölésének — törvényileg kimondott tilalmával — rövid pár év alatt meglehetősen kétszerezni az államnak a méhállományát.

Közismert dolog a népnek az a babonája, hogy a kassos méheket lefüstölni szerencsét, viszont élőméheket pénzért eladni szerencsétlenséget hoz.

Az bizonyos, hogy a népbabonát erőszakos intézkedésekkel gyökeresen gyógyítani nem igen lehet. Itt az okot, — *a műveltelenséget* — kell megszüntetni. A műveltség fejlesztése karöltve a törvény szigorú tilalmával — e téren is — feltétlenül sikerre vezetnének.

Vegyünk részt a kolozsvári árumintavásáron.

A korábbi felhívásunk alapján méhésztársaink közül többen jelentkeztek a Kolozsváron augusztus 31-től szeptember 15-ig tartandó árumintavásáron való részvételre mézzel, viasszal, mézecettel, mézes tészttal, méhészeti eszközökkel, stb.

Ismételten is felhívjuk különösen a nagyobb mézkészlettel rendelkező méhésztársainkat, hogy 2—5 kilónyi minta beküldésével vegyenek részt a mintavásáron. Az egyesületi tagok részvételi, hely, biztosítási stb. díjak fizetése alól mentesítetnek, amennyiben a beküldött mintát az egyesület rendelkezésére bocsájtják.

Kívánatos volna, hogy impozáns keretekben jelenjen meg Erdély méhész közönsége azon a mintavásáron, amely nem csak az ország határain belül lakók részére, hanem a külföld számára is rendezetik. A bejelentéseket és a mintákat az E. M. E. titkári hivatala címére kell küldeni.

Különfélék.

A magyar méhészek megadóztatása. Budapesti tudósítónk jelenti, hogy a magyarországi méhészeket megadóztatják a méhészeti származó jövedelmük után. A méhcsaládok részére családokként visszatartott 10 kg. méz adómentes. Különbséget tesznek ezenkívül a rajok, anyanevelők és mézelő családok között, amelyek közül csak az utóbbiak képeznek adóalapot.

Méhkaptárak. Az egyesület raktárából úgy az egyes, mint a hármasszoros méretű kaptárak elfogytak. Az idény előrehaladoit voltára való tekintettel az egyesület nem készített már az idén kaptárakat, csak a jövő tavaszra.

Méz. A mézárak változatlanok. Méhésztársainknak — mint rendszeren — úgy látszik most is nagy szükségük van a pénzre, mert olcsón adják a mézet. Az árak nagyban 32—40—42 Lei között váltakoznak, kicsinyben 50—55 Lei között kg.-ként. A nagybani átlagár 40 Lei. A kínálat erős, kereslet mérsékelt. — Ajánljuk t. tagtársainknak, hogy eladó feleslegükből küldjenek miniat a kolozsvári árumintavásárra, hol az egyesület egy nagyobb mintakollekcióval vesz részt és díjtalanul képviseli a tagok érdekeit.

Méhcsaládok. A méhcsaládok iránt állandó kereslet nyilvánul meg. A rajok forgalmi ára 200—400 Lei között mozog. A kaptár vagy kas értéke külön megfizetendő.

Viasz. A viasz árak nagyban 80—120 Lei között váltakoznak. A múlt év ára minőség szerint 140—160 Lei kg.-ként.

HIRDETÉSEK.

Mézpergetőgépek zajtalan hajtásra minden nagyságban olcsón kaphatók. Sajler Géza bádogosnál, Hotel Astoria mellett Kőmálalja u. 4.

Mézpergető, hannemannrács, gőzviaszolvasztó, keretfogó, rajfecskendő, rajfogó, méhészpipa, füstölőgép, sejnyító villa és kés, anyazárka, múltép, kaptárak, mindenféle méhészeti eszközök állandóan és legszolidabb kivitelben kaphatók Szurdoki Krcs Kornél méhészeti vállalatában Sibiu—Nagyszeben Schullgasse 3. Elfogadok előjegyzést fiatal termékeny anyákra és rajokra. Elvállalok viasz múltéppé préselésre. Válaszbélyeg melléklendő. 3642

Méhészeti eszközök. A következő méhészeti felszereléseket lehet egyesületünkönél beszerezni: Kerettartó láda 50 L, Rajszállító láda 60 L, Átmeneti kaptár 10 kerettel 60 L, Keretléc 150 L darabonként.